

การพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและการบริโภคด้วยปัญญา
ของนักศึกษาศาสนาบ้านราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

ของ

วัลลิกา ฉลากบาง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

มีนาคม 2548

วลีนิกา ฉลากบาง. (2548). การพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและการบริโภคด้วยปัญญาของ
นักศึกษาสถาบันราชภัฏสกลนคร. ปรินญาณิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: อาจารย์ ดร.พรรณี บุญประกอบ,
รองศาสตราจารย์ ดร.ผจงจิต อินทสุวรรณ, รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่.

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างและศึกษาผลของการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบ
โยนิโสมนสิการที่มีต่อความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและการบริโภคด้วยปัญญาของนักศึกษาสถาบัน
ราชภัฏสกลนครและศึกษาว่านักศึกษาในกลุ่มใดที่ได้รับผลดีมากที่สุดจากการทำแบบฝึก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่
1 ที่มีรูปแบบการคิดและมีกัลยาณมิตรต่างกันโดยสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 48 คน รวม 96 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบฝึกเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการจำนวน 24
แบบฝึกที่สร้างขึ้นโดยมุ่งฝึกวิถีคิดแบบโยนิโสมนสิการขั้นพื้นฐาน 5 วิธีและกระบวนการคิดแบบโยนิโสมนสิการ 6 ขั้น
สถานการณ์ในแบบฝึกมีลักษณะเป็นข้อโต้แย้งที่ยังไม่มีข้อยุติและพบได้ในชีวิตประจำวัน แบบฝึกที่สร้างขึ้นหาคุณภาพ
โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วนำไปทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข และ 2) แบบวัดซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบรูปแบบ
การคิด แบบวัดการมีกัลยาณมิตร แบบวัดความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการ และแบบวัดการบริโภคด้วย
ปัญญา วิธีดำเนินการทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะคือ ก่อนการทดลอง นักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัด
ความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและแบบวัดการบริโภคด้วยปัญญา จากนั้นเป็นการทดลองหรือระยะทำ
แบบฝึกโดยนักศึกษากลุ่มทดลองจะต้องทำแบบฝึกสัปดาห์ละ 3 – 4 ครั้ง รวม 7 สัปดาห์ ขณะที่กลุ่มควบคุมไม่ต้องทำ
แบบฝึก เมื่อครบกำหนด นักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบวัดเช่นเดียวกับระยะก่อนการทดลอง และทำ
แบบวัดอีกครั้งหลังจากนั้น 4 สัปดาห์ซึ่งเป็นระยะหลังสิ้นสุดการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปร
ปรวนพหุนามสามทางแบบวัดซ้ำ (3-way MANOVA, repeated measure) และการวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกของนัก
ศึกษาในกลุ่มทดลอง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม รูปแบบการคิด ระดับการมีกัลยาณมิตร
และครั้งของการวัดที่มีต่อความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญา ดังนั้นจึง
ไม่สามารถกล่าวได้ว่า กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้างและมีกัลยาณมิตรมากมีความสามารถ
ในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาทั้งระยะหลังการทำแบบฝึกและหลังสิ้นสุดการ
ทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่มีรูปแบบการคิดแบบขึ้นกับสิ่งรอบข้างและมีกัลยาณมิตรน้อย
2. กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้างมีความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสม
นสิการหลังการทำแบบฝึกและหลังสิ้นสุดการทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่มีรูปแบบการคิดแบบเดียวกัน แต่มีพฤติ
กรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการทำแบบฝึกและหลังสิ้นสุดการทดลองไม่แตกต่างกับกลุ่มควบคุมดังกล่าว
3. กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้างมีความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสม
นสิการหลังการทำแบบฝึกสูงกว่ากลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบขึ้นกับสิ่งรอบข้าง

4. กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบขั้นกับสิ่งรอบข้างมีความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการทำแบบฝึกสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่มีรูปแบบการคิดแบบเดียวกัน

5. กลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบเป็นอิสระจากสิ่งรอบข้างมีพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาหลังการทำแบบฝึกไม่แตกต่างกับกลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบขั้นกับสิ่งรอบข้าง

6. เมื่อพิจารณาที่รูปแบบการคิด นักศึกษาที่ได้รับผลดีจากการทดลองเพื่อพัฒนาความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาคือ นักศึกษาในกลุ่มทดลองที่มีรูปแบบการคิดแบบขั้นกับสิ่งรอบข้าง

7. การมีกัลยาณมิตรต่างกันไม่ได้ทำให้กลุ่มที่ต่างกันมีความสามารถในการรู้จักคิดแบบโยนิโสมนสิการและพฤติกรรมการบริโภคด้วยปัญญาในระยะต่างๆของการวัดแตกต่างกัน